BLAADJE 19-1

KNNV vereniging voor veldbiologie

2019 JAAR VAN DE WULP

Denkt u aan de contributie!!!

39e jaargang

kwartaalblad KNNV AMSTERDAM

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging
Afdeling Amsterdam

BESTUUR
Voorzitter (a.i.)
Jan Timmer, Entrepotdok 32b
1018AD Amsterdam. Tel . 06-10893577
e-mail: voorzitter@amsterdam.knnv.nl

Secretaris (a.i.)
vacant

Waarnemend secretaris
Christiane Baethcke, Willem Baerdesenstraat 68 1067 XX Amsterdam
tel. 06-13580780
e-mail: secretaris@amsterdam.knnv.nl
Penningmeester (a.i.)
Paul van Deursen, Albatrospad 60
1021TR Amsterdam tel 020-6855047,
mobiel 06-23165799
e-mail: penningmeester@amsterdam.knnv.nl
Publiciteit
Els Trautwein
Email: Els.Trautwein@gmail.com
Tel: 06-12635919
Webmaster
Christiane Baethcke, Willem Baerdesenstraat 68 1067 XX Amsterdam
tel. 06-13580780
e-mail: baethcke@solcon.nl
Algemeen bestuurslid
Martin Camphuijsen Amsteldijk 853
1079LM Amsterdam tel. 020-6446053
e-mail: m.camphuijsen@xs4all.nl
Ledenadministratie en Nieuwsbrief
Paul van Deursen, Albatrospad 60
1021TR Amsterdam tel. 020-6855047,
mobiel 06-23165799
e-mail: ledenadministratie@amsterdam.knnv.nl

Contributies:
leden: € 32,50; huisgenootleden: €12,50
jeugdleden: € 17,50 (per jaar; inclusief abonnement 'Natura')
Aanmelding nieuwe leden:
door het opsturen van de bon achterin "BLAADJE" of via de website

Opzegging Lidmaatschap:
vóór 01-11-2018 schriftelijk of per e-mail bij de ledenadministratie KNNV A'dam

Financiën
IBAN No: NL91 INGB 0003506096, t.n.v. KNNV-Amsterdam
www.knnv.nl/amsterdam

REDACTIE BLAADJE
Tobias Woldendorp, Roetersstraat 8-2
1018 WC Amsterdam, mobiel 06-52143646
Rob van Dijk Eerste Lindendwarsstraat 20
1015 LG Amsterdam, tel. 020 6816546
Kopijadres tekst: t_woldendorp@kpnplanet.nl
Kopijadres afbeeldingen: info@dijkenco.nl
Sluitingsdatum:
Blaadje 1: 15 januari 2019
Blaadje 2: 15 april 2019
Blaadje 3: 1 juli 2019
Blaadje 4: 15 oktober 2019

Coördinator werkgroepen
Chris van Haagen
e-mail: cglmvh@hotmail.com
tel. 020-6374927 - 06-31088448
Wim Nierop
e-mail: wnierop@chello.nl
tel. 020-6931297 - 06-24743830

Lezingen- en excursie programma (a.i.)
Carla Kuit, Gerard Schuitenmaker, Hein Koningen en Geert Timmermans Teksten over lezingen, cursussen en excursie tot nader order, 2 weken voor sluitingstijd inleveren bij Geert Timmermans Pasteurstraat 17 1097 ER Amsterdam, tel 0641821601 email: harmat4@xs4all.nl

Kantine DNO
Riet Vogel, tel. 020-6947950
Plantenwerkgroep
Peter Wetzels, tel. 020-69 28 352
Paddenstoelenwerkgroep
Christiane Baethcke, tel. 06-13580780
Insectenwerkgroep
Badda Beijne-Nierop tel. 020 69 31 297
Werkgroep Vissen, Amfibieën & Reptielen
Geert Timmermans, tel. 06 41821601
Muurplantenwerkgroep
Valentijn ten Hoopen, tel. 06 24764007
Werkgroep Stadsnatuurbeheer KNNV-Amsterdam:
contactpersoon: j.w.wertwijn
e-mail: knnv.stadsnatuurbeheer@xs4all.nl

Inhoud

Van het bestuur	4
Redactioneel	5
Verslag Algemene ledenvergadering KNNV Amsterdam d.d. 10 maart 2018	6
Van de Ledenadministratie	7
Jaarverslag Blaadje	8
Van de Penningmeester a.i.	8
Jaarverslag Werkgroep Stadsnatuurbeheer	11
Jaarverslag Werkgroep Vissen, Amfibieën en Reptielen (VAR)	12
Jaarverslag paddenstoelenwerkgroep 2018	13
Agenda ledenvergadering 9 maart 2019	15
Verslag 2018 Plantenwerkgroep	16
Plaagsoorten	17
Herfst in het Amsterdamse Bos	21
Dertig soorten paddenstoelen in de Lange Bretten?	23
Aan de oevers van De Nieuwe Meer	26
Excursie- en lezingenprogramma KNNV- afdeling Amsterdam 1e en 2e kwartaal 2019	29
Biologieboeken aangeboden	38

Omslag:wulp, foto Pietplaat, Flickr.com

Van het Bestuur

Onze voorzitter Jan Timmer verblijft momenteel in het buitenland.
Daarom een enkele opmerking van de penningmeester a.i.

Onze vereniging heeft het afgelopen jaar weer veel activiteiten verricht. Twee geslaagde busexcursies, waarvan één meerdaags naar de Eifel, een aantal boeiende lezingen, een aantal excursies in en om Amsterdam. We hebbe een aantal bloeiende werkgroepen en geven onze nieuwe minicursussen.
Terwijl het verenigingsleven “oude stijl” het moeilijk heeft, bleef ons ledenaantal stationair.

Er dreigt wel een donkere wolk. Een vereniging wordt gedragen door de leden, waarbij het bestuur vaak het voortouw heeft.
Het huidige bestuur is de laatste jaren te klein om goed te kunnen functioneren. Al jaren hebben wij geen full time secretaris en penningmeester en we hebben te weinig algemene bestuursleden.
Onze voorzitter Jan Timmer, die al vele jaren als bestuurslid en voorzitter heeft gefunctioneerd, heeft aangegeven te stoppen na de komende algemene ledenvergadering o.a. door drukke werkzaamheden elders.
Christiane Baethcke heeft de afgelopen jaren veel werk verzet voor de minicursussen, de paddenstoelenwerkgroep, de website en het waarnemend secretariaat. Voor dit laatste is na de komende algemene ledenvergadering een opvolger nodig.
Het afgelopen jaar heeft ook de penningmeester a.i. Paul van Deursen, die nu acht jaar de ledenadministratie beheert, al enige tijd aangegeven het penningmeesterschap over te willen dragen per 1 januari 2019. Hierin is nog niet voorzien. Om de continuïteit van de vereniging niet in gevaar te brengen, is hij voor 2019 nu “plaatsvervangend penningmeester ad interim”; een beetje een rare constructie.

Kortom: wil de vereniging blijven functioneren, dan zijn zeer dringend nieuwe bestuursleden in meerdere functies noodzakelijk.
Belangstellenden worden verzocht zich aan te melden bij het huidige bestuur.

Op de komende algemene ledenvergadering hoopt het bestuur naar aanleiding van deze oproep nieuwe bestuursleden te kunnen presenteren. Zo niet, zal de algemene ledenvergadering zich moeten beraden op de dan ontstane situatie.

Paul van Deursen, penningmeester a.i.

Redactioneel

Met de vuren tussen Scheveningen Duindorp en het ontstaan van een “plastieken kust” op de Waddeneilanden voor ogen is het denkbaar om een fel redactioneel, als nieuwjaarsgroet, de wereld (lees: Amsterdam) in te sturen.
Want jee, wat zijn we dit jaar qua milieu weer opgeschoten om het tij te keren.

NOT!

Lees de kranten. Evalueer vooral ook de eigen waarneming. Neem nou mijn recentste wandelgang in het Noord Hollandse. Medio november: de waterleiding-duinen vanaf De Oase, Vogelzang, de betonnen waterlopen volgend. Alle moois is hier over kilometers op de schop gegaan. Onder het mom van landschapsherstel is daar het mooiste landschap van de duinen, de leidingen, waar zichtbaar water vliedt, waar de grote gele kwikstaart en waterspreeuw resideren verwoest. Om in de nabije toekomst ondergronds verder te leven. Hoezo verbetering van het landschap? Woest waren kameraad Bart en ik. Woest.
Iets verder van huis: het dilemma omtrent het afschot van edelherten in de Oostvaardersplassen. Veel lezers uit de gelederen van de KNNV zal dit feit naar de strot grijpen. Dus mijn vraag aan Mark Rutte cum suis is: “Waarom wordt er niet gewoon geïnvesteerd in het aanleggen van twee of drie ecoducten tussen Oostvaardersplassen en Veluwe, zoals eerder regeringsbeleid dat voorstond?.
Een paar miljoen. Soit. Waar gaat het nou helemaal over? Voordelen te over: populisten en linkse rakkers (die van de linkse hobbies) op één lijn. En de wolf op natuurlijke wijze terug in een leefgebied, waarvan enkel goede interventies te verwachten vallen.

Regeren: hoe moeilijk is het nou helemaal?

Tenslotte: steeds meer KNNV’ers publiceren of laten zich gelden anderszins. Voorheen was het niet gebruikelijk hen een podium te geven, maar ik vind dat niet meer van deze tijd.
De natuur, het milieu, daar kan niet genoeg over geschreven, gepubliceerd en gelezen worden! Onze voorzitter is op verre buitenlandreis, dus ik schiet (graag) een beetje uit mijn slof, qua nieuwjaarsboodschap.

Tobias Woldendorp

P.s. Overigens vind ik dat de PvdD de benaming “Dieren” moet inruilen voor “Duurzaamheid”.
Dat kon wel eens het verschil maken bij de volgende landelijke verkiezingen.
Maar dit geheel terzijde, Mark !

Verslag Algemene ledenvergadering KNNV Amsterdam d.d. 10 maart 2018

Aanwezige leden: Valentijn ten Hoopen, Hanneke Waller, Lida den Ouden, Rolf van Arendonk, Ton Zijp, Hein Koningen, Finette van der Heide, Henny Vriens, Ans Schonewille, Nico Schonewille, Cecile Arnold, Ria Simon, Jeannine Ebert, Christiane Baethcke, Paul van Deursen, Jan Timmer, Martin Camphuijsen, Chris van Haagen, Riet Vogel
Afwezig met bericht: Geert Timmermans, Henry Hooghiemstra, Trees Keizer, Jan Willem Wertwijn, Petra Kerkhof

1 Opening door Jan Timmer en toelichting jaarverslag 2017
2 Verslag Algemene ledenvergadering 2017 wordt goedgekeurd
4 Jaarverslagen werkgroepen
5 Toelichting stand van. zaken minicursussen door Martin Camphuijsen. Discussie over oprichting vogelwerkgroep.
6 Financiën: Verslag van de kascommissie. De ledenvergadering verleent decharge aan het bestuur.

De penningmeester licht de begroting 2018 toe. De financiële stukken die in Blaadje 1 2018 misten (‘Staat van baten en lasten KNNV en begroting’, ‘Van de ledenadministratie’ en ‘Van de penningmeester’) worden voorgelezen. Deze stukken zullen alsnog in Blaadje 2 opgenomen worden.
Het ledenaantal is stijgend, op dit moment hebben wij 308 leden.
Hein Koningen stelt voor een spaarpot in te stellen voor het 125 jarig jubileum in 2026!

7 Kascommisie: Rolf van Arendonk treedt af. Jeannine Ebert treedt tot de commissie toe.
8 Verkiezing van de afgevaardigde vertegenwoordiger op 14 april, Jan Timmer gaat.
9. Martin Camphuijsen gaat naar de Beleidsraad op10 november.
Jan Timmer en Martin Camphuijsen gaan naar de beleidsraad in februari
10 Riet en Ria worden allebei voor hun inzet voor de vereniging met een boeket bedankt, Ria wordt extra in het zonnetje gezet met een toespraak van Jan Timmer en krijgt ook boekenbonnen.

Van de Ledenadministratie

Sinds het vorige BLAADJE hebben zich zes nieuwe leden aangemeld:
Pantha Visser, Wim Hoogendoorn, Saskia Leefsma, Annegreet van Arkel, Arja Loggers en Jurgen Memelink.
Bij deze nog een hartelijk welkom.

Op 1 januari 2019 telde onze vereniging 301 leden. Inmiddels hebben zich weer twee leden aangemeld.

De wens om voor onze nieuwe leden speciale introductie-activiteiten te organiseren blijft actueel, maar is de ernstige onderbezetting van het bestuur nog niet gerealiseerd. Het blijft wel op de agenda staan. Het bestuur zoekt leden, die hierbij behulpzaam willen zijn. Meld je aan!

Tijd voor de contributie 2019.
Verzoek om de contributie voor 2019 over te maken op
IBAN No: NL91 INGB 0003506096, t.n.v. KNNV afdeling Amsterdam.

Ondanks het feit, dat de afdracht geïndiceerd is en dus ieder jaar wordt verhoogd, blijft dit jaar de contributie € 32,50 en € 12,50 voor huisgenootleden.

Om bezuinigingsredenen sturen wij geen acceptgiro en verzoeken wij onze leden de contributie over te maken per overschrijvingskaart of via telebankieren.

Herhaling: De lijst van onbestelbare emails wordt langer.
We krijgen regelmatig meldingen van te volle emailboxen of niet meer functionerende adressen bij het verzenden van het digitale BLAADJE en herinnering-e-mails.
Dus graag wijzigingen doorgeven aan de: ledenadministratie@amsterdam.knnv.nl

“BLAADJE” kan zowel op papier, digitaal als op beide manieren verzonden worden.
Wijzigingen in de wens, waarop “BLAADJE” verzonden moet worden ook graag doorgeven aan ledenadministratie@amsterdam.knnv.nl

Privacywetgeving:
https://www.knnv.nl/afdeling-amsterdam/privacy-verklaring
Onze ledenadministratie is landelijk georganiseerd.

Paul van Deursen ledenadministratie

Jaarverslag Blaadje

Blaadje 2018 werd meer dan ooit gevuld met verslagen van onze vaste natuurreporter Frans van der Feen. Dank je wel, Frans! Dat het ook nog het jaar van de huiszwaluw/Huiszwaluw was zal velen ontgaan zijn. Traditiegetrouw telde 2016 vier Blaadjes, als vanouds prachtig vormgegeven door landschapsarchitect Rob van Dijk. De dikten ontliepen elkaar niet veel: 25,35,35 en 39 (het eerste nummer van het jaar, want veel verslagen van werkgroepen). Ook dit jaar zijn we weer veel dank verschuldigd aan het huidig bestuur en oud bestuurders, als Geert Timmermans en Hein Koningen, die elk kwartaal weer veel pagina's wisten te vullen. Er dient zich aan het eind van het jaar een trendbreuk aan. Waar dat in vroeger tijden onbespreekbaar was (waarom ook alweer?) komen er steeds meer boekbesprekingen. In een wereld van ontlezing een natuurlijke kentering!

De redactie hoopt ook in 2019 op veel lezersbijdragen.
Namens de redactie, Tobias Woldendorp

Van de penningmeester a.i.

De herhaalde oproep voor een penningmeester voor 2019 is niet beantwoord. In feite zitten we dus sinds 1 januari zonder penningmeester. Dit zou betekenen, dat de vereniging niet meer kan functioneren. Daarom heeft de huidige penningmeester a.i. besloten nog even te blijven voortmodderen en is dus daardoor vanaf heden "plaatsvervangend penningmeester ad interim".

Voor 2019 is een nieuwe penningmeester nodig. Geïnteresseerden worden dringend verzocht contact met het bestuur op te nemen!

Het boekjaar sluit positief af.
Hiervoor zijn meerdere redenen aan te wijzen:

- Het ledenaantal steeg vorig jaar.
- We ontvingen een aardig bedrag aan donaties.
- Leden betaalden de contributie 2018 later en 2019 eerder.
- De beide busexcursies hadden een positief resultaat.
- De uitgaven voor de minicursussen bleven beneden de verwachting.
- De tweedehands boekenverkoop aan leden verliep gunstig.
- De werkgroepen hebben weinig geld uitgegeven.
- Bestuurskosten vielen mee.

Een deel van ons kapitaal is omgezet in de aanschaf van een nieuw laptop en beamer met accessoires. Dit jaar is daar nog niets op afgeschreven.

Ook dit jaar waren de kosten voor huisvesting voor lezingen, werkgroepen en archivering nihil dankzij de onbaatzuchtige gastvrijheid van De Nieuwe Ooster. Een welgemeende dank van het bestuur en de leden aan de directie en medewerkers.

Een aantal actieve leden waren zeer spaarzaam in het declareren van de voor de vereniging gemaakte kosten, waarvoor ook dank.

De bijgevoegde financiële gegevens zijn voorlopig: de kascommissie komt begin februari bijeen om zich hierover te buigen. Op de Algemene Ledenvergadering begin maart worden de definitieve jaarcijfers aangeboden.

Paul van Deursen
"plaatsvervangend penningmeester ad interim".

BALANS 31 december 2018 KNNV AMSTERDAM

	2018	2018
	ACTIVA	**PASSIVA**
Inventaris en voorraad		
Microscoop Ger van Zanenfonds	€ 500,00	
Laptop en beamer en acc.	€ 1.400,00	
Boekenbon	€ 60,00	
Debiteuren	€ 225,00	
Postzegels	€ 70,00	
SUBTOTAAL activa	**€ 2.255,00**	
Liquide middelen		
Boekenpot 2e hands	€ 35,00	
Kas(kleine pot)	€ 0,00	
Betaalrekening ING	€ 1.956,07	
Spaarrekening ING	€ 19.021,11	
SUBTOTAAL activa		
TOTAAL ACTIVA	**€ 23.267,18**	
Openstaande declaraties		€ 250,00
Dubbele contributie		€ 227,00
Crediteuren		€ 25,00
TOTAAL passiva		**€ 502,00**
VERMOGEN eind 2018		**€ 22.765,18**
TOTAAL	**€ 23.267,18**	**€ 23.267,18**

Voorlopige STAAT VAN BATEN EN LASTEN

KNNV-AMSTERDAM 2018

INKOMSTEN 2018	**Begroot 2018**	**2018**
Zakelijke spaarrekening	€ 2.500,00	€ 2.500,00
Rente Spaarrekening	€ 0,00	€ 5,22
Van kleine kas		€ 140,00
Contributie 2018		€ 7.555,55
Contributie 2019	€ 8.000,00	€ 2.502,50
Giften leden 2018	€ 250,00	€ 377,50
Giften leden 2019		€ 42,50
Ger van Zanenfonds	€ 500,00	€ 0,00
Boekenpot	€ 250,00	€ 318,65
Lezingen en cursussen (thee en koffie)	€ 0,00	€ 0,00
Busexcursie Twente	€ 2.000,00	€ 1.291,40
Busexcursie Eifel 2018	€ 5.500,00	€ 5.760,00
Vriendenloterij	€ 0,00	€ 0,00
Werkgroepen	€ 50,00	€ 0,00
Minicursussen	€ 200,00	€ 688,62
TOTAAL	**€ 19.250,00**	**€ 21.181,94**
UITGAVEN 2018	**Begroot 2018**	**2018**
Afdracht hoofdbestuur	€ 5.700,00	€ 6.135,75
Blaadje, drukkosten	€ 1.250,00	€ 1.207,34
Blaadje, porto	€ 700,00	€ 645,32
Contributie Groengrijs/Amstel in Beweging	€ 600,00	€ 600,00
Busexcursie Eifel	€ 5.000,00	€ 6.796,01
Busexcursie Twente	€ 2.000,00	€ 704,20
Lezingen en cursussen w.o. honorarium (boekenbonnen),	€ 200,00	€ 260,00
consumpties,. onderling overleg en actieve ledenbijeenkomst		€ 248,11
Minicursussen	€ 2.000,00	€ 986,52
Werkgroepen	€ 400,00	€ 141,86
Administratie en bestuurskosten kosten	€ 550,00	€ 125,78
ING betalingsverkeer	€ 200,00	€ 196,55
Aanschaf apparatuur software virusscanner	€ 500,00	€ 1.753,12
Bijdrage andere ver.	€ 25,00	€ 0,00
Ger van Zanenfonds Paddenstoelenwerkgroep		
Afschrijvingskosten activa	0.00	
Notaris Statutenwijziging	€ 350,00	€ 378,00
Zakelijke spaarrekening	€ 2.000,00	€ 1.500,00
TOTAAL	**€ 21.475,00**	**€ 21.678,56**

jaarverslag Werkgroep Stadsnatuurbeheer

De werkgroep is in 2018 vooral met en op Spoorzicht bezig geweest. Dat is het gevolg van de verkiezingsstrijd en de rol van de gemeenteraad. Er is veel tijd gestoken in lobby en publiciteit. Vermoeiend maar nuttig.
De nieuwe coalitie besloot 50% van het park in ieder geval te behouden, en 50% in te zetten als politiek wisselgeld indien voor de nieuwe hockeyclub i.o. geen betere bestemming gevonden kon worden. Recente uitspraken (januari 2019) geven aan dat ze het terrein ongeschikt vinden voor willekeurig welke veldsport. Onze kansen op behoud stijgen daarmee weer.

De Werkgroep Stadsnatuurbeheer werkte mee aan een natuurtoets in 2018, verleende diensten bij grond mechanisch onderzoek, en hielp de oppositie bij het vinden van argumenten voor een motie pro woningbouw (die uiteraard werd afgewezen). In 2019 staat een ecologisch onderzoek gemeentelijk begroot.
We zijn er dus nog niet. De vanzelfsprekendheid van ooit, blijft ver te zoeken. Er zijn plannen om het natuurpark om te vormen naar een dorpspark, en wat dat impliceert, staat nog niet vast. In ieder geval betekent het dat voor de Werkgroep monitoring belangrijker gaat worden dan beheer, en dat het park van karakter gaat veranderen, want er is behoefte aan een meer recreatieve functie, en dus aan bijpassende paden en faciliteiten.

De werkgroep heeft tijd gestoken in bijscholing (wilde bijen symposium in Utrecht), en doet onderzoek naar plaagsoorten in het park. Het blijkt dat bloembezoek geen garantie is voor bestuiving. Bloembezoek wordt vooral aangevoerd door voorstanders van het handhaven van invasieve exoten (dat zijn plaagsoorten van niet-inheemse herkomst).
In de top tien van bloembestuivers staan hommels bovenaan (de honingbij komt zelfs niet voor bij de eerste 30). Hommels stellen eisen aan hun nestomgeving, en daarmee aan de nabij gelegen vegetatiesamenstelling en -structuur. Het zijn, in urbaan gebied, plantaardige plaagsoorten die veroorzaken dat hommels achteruit gaan. Andere insectengroepen reageren ook op een sterke afname van gewenste waard-, stuifmeel- en nectar planten. De afwezigheid van bepaalde bloeiwijzen kan al genoeg zijn voor soortverlies. Dierlijke biodiversiteit staat onder druk van plantaardige biodiversiteit. De fauna volgt de flora, maar dierlijke toename slaat om in afname als sprake is van standplaats concurrentie.

De Werkgroep Stadsnatuurbeheer werkt aan visievorming over plaagsoort beheer, en experimenteert met het lokaal verwijderen van invasieve exoten en inheemse woekeraars.

Jan Willem Wertwijn

Jaarverslag Werkgroep Vissen, Amfibieën en Reptielen (VAR)

In 2018 zijn door de werkgroep verschillende lezingen of inventarisaties georganiseerd c.q. bijgewoond.
Zaterdag 13 januari lezing van Ingo Jansen (Stichting RAVON) over de ringslang. In zijn lezing vertelde Ingo over de leefwijze en de verspreiding van de ringslang in Nederland en Amsterdam en op de historisch veranderende verhouding mens-ringslang. Geen ei leggend reptiel komt zo noordelijk voor als de ringslang. Door gebruik te maken van mesthopen kan de soort zich handhaven in gebieden die normaliter te koud zijn voor succesvolle incubatie van eieren. Die gebondenheid aan mest bestaat al heel erg lang: uit opgravingen is bekend dat al sinds het Neolithicum (in onze streken van 5300 tot 2400 voor Christus) ringslangen mesthopen gebruiken. Ringslangen werden door onze vroege voorouders ook gezien als goddelijke wezens. Door de komst van het Christendom veranderde onze houding ten opzichte van de ringslang drastisch. Van goede en onschuldige godheid veranderde de ringslang in de gevreesde basilisk, de antichrist.
Op **zaterdag 12 mei** is onderzocht of de zandhagedis de nieuw aangelegde Hondsbossche Duinen al heeft gekoloniseerd. Om een goed beeld te krijgen van de zandhagedis werd door de veertien deelnemers eerst een deel van de 'oude' duinen ten zuiden van Hondsbossche Duinen geïnventariseerd. Als snel werden de eerste ritsels gehoord en werden zandhagedissen zelf gezien. In totaal werden zeven zandhagedissen waargenomen, zowel mannen als vrouwen. Na een uurtje werd de aandacht verlegd naar de 'nieuwe' duinen van de voormalige Hondsbossche Zeewering. Geïnventariseerd werd de 'vallei' tussen de oude asfalt/basalt glooiing van de dijk en de nieuwe duinenrij omdat hier de best ontwikkelde vegetatie groeide. Ondanks dat de biotoop met begroeiing op de duinenrij en open stukken zand er hier en daar geschikt uitzagen werden er geen zandhagedissen gezien en het lijkt erop dat er nog gewacht moeten worden voordat de zandhagedis de duinen op de oude zeewering is gekoloniseerd.
Zaterdag 16 juni deed de werkgroep mee aan de algemene inventarisatiedag rond de Noorder IJplas.
Zaterdag 6 oktober is onderzoek gedaan waar precies de heikikker in de Nieuwe Keverdijkse Polder voorkomt. De heikikker is bekend van het Naardermeer en de Bloemdaelerpolder maar van de verspreiding in het tussenliggende gebied is nog weinig bekend. Om de excursieleden bekend te maken met het zoekbeeld van de heikikker werd eerst een kennismakingstocht vanaf Stadszigt naar het uitzichtpunt de Muggenbult in het Naardermeer ondernomen.
Tijdens deze tocht werden vier heikikkers waargenomen. Eén werd gevangen om goed te kunnen bekijken en om de morfologische verschillen uit te leggen tussen een heikikker en een bruine kikker (niet gezien). Toen iedereen het beeld van de heikikker in zich had opgenomen is de excursie verlegd naar de Nieuwe Kever

dijkse Polder. Hier werd een strook langs de Uitwatering van Het Naardermeer (km hok 481-133) geïnventariseerd. Al snel werd ook hier een heikikker gespot en kon er een nieuw kilometerhok aan de verspreiding van de heikikker worden toegevoegd. Een goed resultaat! Hier werd ook de glimp van een ringslang gezien. Op het met asfalt verharde Ton Storkpad staken nog twee kleine watersalamanders de weg over.
Zaterdag 13 oktober Visexcursie Kalverpolder. Op 19 juni 2010 is het gebied al eens voor de Noord-Hollandse Vissenatlas bemonsterd. Er zijn toen twaalf vissoorten aangetroffen. In 2014 zijn in deze veenweidepolder zeven petgaten opengetrokken, die als paai of opgroeiplekken voor vissen moeten dienen. De petgaten staan in open verbinding met het open water waardoor vis de gelegenheid heeft doorheen te zwemmen. Met schepnetten zijn de verschillende kreken bemonsterd. Uiteindelijk werden negen verschillende vissoorten (baars, bittervoorn, blankvoorn, karper, kolblei, ruisvoorn, snoek, vetje en zeelt) gevangen. Karper was t.o.v. 2010 een nieuwe soort. Gemist zijn paling, snoekbaars en heel opmerkelijk tiendoornige stekelbaars)
Alle inventarisatiegegevens van 2018 zijn via Telmee.nl doorgegeven en van alle activiteiten zijn verslagen gemaakt. Deze verslagen en beelden zijn te downloaden via: *https://www.ravon.nl/Help-mee/Werkgroepen/Werkgroep-vissen-amfibie%C3%ABn-en-reptielen-Noord-Holland*
In 2019 worden er weer verschillende excursies georganiseerd. Het programma wordt in Blaadje bekend gemaakt.

Geert Timmermans & Edo Goverse

Jaarverslag paddenstoelenwerkgroep 2018

De paddenstoelenwerkgroep heeft acht actieve leden. De werkgroep kwam 2018 weer na de zomerpauze op maandagavonden in de kantine van de Nieuwe Oosterbegraafplaats bij elkaar. Wij worden daar goed gefaciliteerd met microscopen, stereomicroscopen en goede paddenstoelenliteratuur. Hierdoor kon ik ondersteund door Cor Ooms en Lida den Ouden begin van het jaar voor het eerst een cursus paddenstoelenmicroscopie geven voor onze leden. De cursus had veel enthousiaste deelnemers en besloeg vier avonden. Een uitvoerig verslag staat in Blaadje 18-2. Bij voldoende belangstelling zou deze cursus eventueel herhaald kunnen worden.
Ondanks de extreme droogte vanaf eind mei, die tot november duurde en de ermee verbonden hitte in 2018 die resulteerde in nagenoeg afwezigheid van paddenstoelen, was de opkomst bij de werkavonden goed. Het enthousiasme was zelfs zo groot, dat we in het najaar elke week bij elkaar kwamen. Als je na goed zoeken toch nog een paddenstoel weet te vinden ben je natuurlijk extra blij.

De lang van tevoren geplande voorjaarspaddenstoelenexcursie in recreatiegebied Geestmerambacht kon niet doorgaan, bij het voorlopen hebbe we zowaar maar twee paddenstoelen gevonden. Ook de excursie in de herfst op DNO moest ik afzeggen wegens uitblijven van paddenstoelen door het ernstige neerslagtekort.
In het najaar gaf ik met assistentie van Lida een minicursus paddenstoelen in het kader van ledenwerving. Het ontwikkelen van de cursus was een hele klus; de cursus besloeg 2 theorieavonden en gepland waren 2 excursies. Hiervan kon ik maar een excursie door laten gaan, maar door het grote aantal deelnemers moest ik deze wel in 2 groepen verdelen. In het veen bij de Amstelveense Poel stonden nog genoeg soorten met hoed en steel, zodat de cursisten de op de theorieavonden verworven kennis ook in het veld aan echte paddenstoelen konden toepassen.
De werkgroep ging in september op excursie in Kockengen bij de boer Wim Hoogendoorn, lid van onze werkgroep. Hier konden we op vochtige plekken van het boerenerf toch nog interessante soorten paddenstoelen door de voorkennis van Wim ontdekken. Wij mochten er weer onbespoten appels en peren in substantiële hoeveelheden plukken, om deze thuis in appeltaarten en dergelijke te verwerken. Het was immers een zeer goed appeljaar! Lekker! Wellicht is het bezoek bij Wim het begin van een traditie, in 2017 waren we er ook al.
Door de extreme weersomstandigheden kwamen pas laat in het jaar hoeveelheden paddenstoelen, waar je vrolijk van kon worden, op. Zo kon ik in december op de valreep toch nog 2 pop-up excursies houden voor alle leden, en eentje in meer besloten kring van de werkgroep in de Bretten waar verbazingwekkend veel verschillende soorten mycena's stonden. Een per convo door Paul van Deursen aangekondigde pop-up excursie leidde ik als uitsmijter van 2018 op 22 december in het Amsterdamse Bos. Hier waren veel soorten op hout opgekomen.

Net als in de voorgaande jaren hebben wij het paddenstoelenjaar feestelijk afgesloten. Op 10 december kwamen we bij elkaar op onze stek op de Nieuwe Ooster. Het was weer super gezellig en met vijftien personen goed bezocht. Wij keken naar verschillende PowerPoint presentaties die bij ons interessegebied aansloten en genoten van meegebrachte lekkere hapjes en drankjes.

Christiane Baethcke

foto minicursus paddenstoelen voor beginners Amstelveense Poel; foto Christiane Baethcke

Agenda ledenvergadering 9 maart 2019

Het bestuur nodigt hierbij alle leden van de afdeling Amsterdam uit voor de algemene ledenvergadering. Deze wordt gehouden op ZATERDAG 9 MAART 2019, AANVANG OM 19.30 UUR, zaal open vanaf 19.00 uur.
Adres: kantine van Gedenkpark De Nieuwe Ooster (DNO), Rozenburglaan 5-7. Men kan gratis parkeren. De locatie is bereikbaar met tram 9 en bus 41. Wilt u tussen 19.00 en 19.25 uur arriveren? Om 20.00 wordt het hek gesloten. Koffie en thee zijn gratis.

AGENDA

1 Opening door de voorzitter. Terugblik op 2018
2 Ingekomen stukken en mededelingen.
3 Verslag van de Algemene Ledenvergadering van 10 maart 2018
4. Bestuurssamenstelling: verkiezing nieuwe bestuurders n.a.v. oproep Blaadje 2019-01.
5 Bespreking diverse jaarverslagen over 2018 (gepubliceerd in Blaadje 2018-1).
6 Minicursussen: terugblik en vooruit zien.
7 Resultatenrekening 2018 en de begroting over 2018 (gepubliceerd in Blaadje 2018-1) met toelichting van de penningmeester en verslag van de kascommissie over 2018.
8 Verkiezing kascommissie: rooster van aan- en aftreden van de leden van de kascommissie
naar de situatie op januari 2019.

Jeannine Ebert	10-03-2018	10-03-2021
Henny Vriens	09-03-2013	09-03-2019
Finette van der Heide	08-03-2017	08-03-2020.

Henny Vriens' termijn loopt af en is niet herkiesbaar; er wordt een nieuw kascommissie-lid gevraagd.
9 Verkiezing van een afgevaardigde en een plaatsvervangende afgevaa digde voor de Vertegenwoordigende Vergadering van de KNNV van voor jaar 2019.
10 Verkiezing van een afgevaardigde en een plaatsvervangend afgevaar digde voor de Beleidsraad in het najaar van 2019.
11 Rondvraag.
12 Sluiting.

U kunt tot een week voor de vergadering schriftelijk agendapunten toevoegen. Tijdens de vergadering kan dat ook, tenzij een kwart of meer van de stemgerechtigde aanwezigen zich daartegen verzet.

Verslag 2018 Plantenwerkgroep

Het seizoen werd traditiegetrouw met een openingsavond gestart, zoals altijd een Combinatieavond van de KNNV Amsterdam en Floron district Groot-Amsterdam. Deze werd door 25 personen bijgewoond.

De werkgroep-avonden werden goed bezocht: gemiddeld 9 deelnemers. Dit is meer dan vorige jaren. In 2018 hebben we wederom twee nieuwe deelnemers mogen begroeten. Net als vorig jaar was er op de werkgroep-avonden veel materiaal te bestuderen en liep de avond regelmatig uit soms tot wel 23:00. Er is een keer met De Heukels met de hele groep stap voor stap gedetermineerd. Dit beviel goed en zal volgend jaar vaker worden gedaan.

De plantenwerkgroep heeft dit jaar eerst vijf keer het kilometerhok 124-483 geïnventariseerd gelegen in de Watergraafsmeer, met daarin Betondorp, het zuidelijke deel van De Nieuwe Ooster en een stukje Duivendrecht. Deze keus was mede bepaald vanwege het tienjarig jubileum van het Arboretum De Nieuwe Ooster. In totaal werden er 361 soorten gevonden.
De zesde keer werd een deel van hok 115-484 in Nieuw Sloten, Belgiëbuurt, geinventariseerd, waarbij 158 soorten zijn gevonden. Een groeiend aantal leden van de werkgroep loopt mee met deze vier-wekelijkse maandagse hokdagen.

Er zijn 9 dagexcursies gehouden. Voornamelijk in het stedelijk gebied. De excursies werden goed bezocht. Gemiddeld 10 deelnemers. Dat is wederom een toename t.o.v. eerdere jaren. Op de excursie in april na werden er minimaal 200 soorten gevonden en er zaten altijd opmerkelijke vondsten bij. Dit jaar werd een nieuwe opzet gehanteerd die de deelnemers goed bevalt. Eerst een kleine 2 uur inventariseren in een rustig tempo met veel uitleg. Dan een plas- en koffiepauze in een etablissement. Daarna in een hoger tempo een groter deel van het hok inventariseren. Starttijd is 10:30 en meestal wordt er pas na vieren met de excursie gestopt.
De excursies waren streepexcursies. Dat wil zeggen dat we binnen een vierkante kilometer alle soorten noteren. De bezochte gebieden:
Hilversum - Nimrodpark en Heksenweitje
Weesp - Station en centrum
Diemen - Station Diemen Zuid en omgeving
Hilversumse kanaal en wandelpad Oppad
Beverwijk - De Bazar en Aagtenpark
Monnickendam - Zuideinde, centrum en Hemmeland
Amsterdam - Slotervaartziekenhuis en omgeving
Amsterdam - Zeeburgereiland
Bussum-Noord

In Amsterdam worden veel bijzondere waarnemingen gedaan. Een deel van deze bijzondere
waarnemingen leg ik vast op een Google-kaart. De selectie is vrij willekeurig en heeft vooral
tot doel om de floristen en waarnemers in Amsterdam te stimuleren. De waarnemingen hebben een link naar waarneming.nl of verspreidingsatlas.nl en moeten gevalideerd zijn en foto's bevatten. De leden van de plantenwerkgroep krijgen periodiek per mail een link waarmee ze de kaart met een browser kunnen bekijken. Er zijn op deze kaart in 2018 bijna 400 waarnemingen vastgelegd.
Tijdens deze warme zomer is bijzonder veel postelein - Portulaca oleracea waargenomen. Andere soorten met opvallend veel waarnemingen: Stijf hardgras - Catapodium rigidum; Oosterse raket - Sisymbrium orientale; Astragalus glycyphyllos - Hokjespeul; Bont kroonkruid - Securigera varia; Kaal breukkruid - Herniaria glabra; Kransmuur - Polycarpon tetraphyllum; Klein glaskruid - Parietaria judaica en Bolletjesraket - Rapistrum rugosum.

Peter Wetzels

Plaagsoorten

In oktober leidde ik een excursie van een ploegje Diemense wandelaars door het Spanderswoud. Bij een bosperceel bleef ik staan. "Ik ken dit bos van kindsafaan, sommigen van jullie komen hier voor het eerst. En wat zie je dan? Een bos zoals het er eeuwenlang uitgezien kan hebben. Je ziet staande bomen, en je ziet liggende bomen. En er vallen drie dingen op: alle staande bomen zijn even oud, en onbealgd. Alle liggende bomen zijn even oud en zwaar bealgd (groen). Alle liggende bomen zijn afgezaagd, als je goed kijkt. Dus er is hier een vrijwilligersploeg langs geweest: er heeft beheer plaats gevonden, maar waarom?"
Om het beeld af te ronden, wijs ik op een boompje (buiten het perceel) dat is blijven staan. "Dat is nu Bospest (Amerikaanse vogelkers). Wat je moet weten, is de geschiedenis.
In de hongerwinter is dit bosje kaalgekapt, om de kachel te kunnen stoken. Na de oorlog is het eikenbos heraangeplant. Daarom zijn alle staande bomen even oud. Omdat eiken traag groeien, kon Bospest toeslaan, een plaagsoort. Dat is een exoot, zonder inheemse vijanden (insecten en paddenstoelen lusten hem amper), en een zeer snelle groeier.
Het beheer heeft de Bospest afgezaagd, dat zijn de liggende stammen. Elk terrein, elke regio, elk gebied heeft z'n eigen plaagsoorten. Diemen dus ook."
Maar waarom zijn die stammen dan niet weg gehaald? Vroeg iemand me. Omdat hier meer dan 40 kuub hout ligt. Dat is twee vrachtwagens vol. Om hier te kunnen komen, moeten die de bospaden aan gort rijden, en dat wil je niet. Wat ik onver-

meld liet, was het vierde zichtbare punt: de bospest-stronken waren doodgegaan, en dat gaat niet vanzelf (aanstippen met gif is noodzaak).
Aan deze anecdote hield ik een vrijwilliger over voor Spoorzicht, waar de invasieve exoot Canadese kornoelje (Cornus sericea) heeft toegeslagen. Dat is in Noord-Amerika een moerassoort en rivierdal-begeleider, en Spoorzicht is moerasbos.

Wat is dat eigenlijk, een plaagsoort? Wie bepaalt of er sprake is van een plaag? Hoe bepaal je dat? Op welk moment besluit je in te grijpen? En als je ingrijpt, doe je dat dan om een soort terug te zetten, of om hem met wortel en tak uit te roeien? Of probeer je te voorkomen dat een soort een plaag kan vormen, en moet je hem gedogen als dit je is mislukt? Dat zijn vragen die ruim18 jaar een rol spelen in gepubliceerde beheervisies.

Een plaagsoort veroorzaakt hinder, economische en/of ecologische schade, en/of gezondheidsletsel. Eenmaal gevestigd gaat een plaagsoort niet makkelijk meer weg. Plaagsoorten kunnen meestal uitsluitend handmatig worden terug gezet of verwijderd, en vaak is dat omdat zo'n soort tegen maaien bestand is. Veel plaagsoorten zijn in staat zich vegetatief te vermeerderen. Dat wil zeggen door wortelstokken, takafleggers, wortelende stukjes maaisel, tak of stam. Dit betekent dat elk klein stukje wat je achter laat, opnieuw kan uitgroeien. Dat maakt het beheer van een plaagsoort kostbaar. De aanpak, en het risico dat kleeft aan de wijze van bestrijding, verschilt per soort.

Ecologisch is directe en indirecte schade altijd gevolg van standplaatsverdringing van niet-plaagsoorten en daardoor verlaging van de biodiversiteit. Als een plaagsoort in de kruidlaag smeerwortel verdringt, raak je alleen al daardoor hommelnesten kwijt van 5 soorten hommels. Die 5 soorten staan in de top-vijf van bloembestuivers, en zo worden inheemse bloemen op die plek nog wel bezocht, maar niet meer bestoven, en kunnen zich dus op die standplaats niet meer voortplanten.
Wacht even. Veel soorten zijn wind bestuiver, hebben helemaal geen insecten nodig voor de voortplanting. Kul-argument? Nee, veel plaagsoorten worden zo hoog, groot en breed, dat ze struiklaag en boszoom verdichten, en dus de standplaats luw maken. En daardoor is er te weinig wind voor windbestuiving. Niet-plaagsoort windbestuivers worden daardoor minder bevrucht. Alleen het effect op insecten is anders; sommige soorten missen hun waardplant, en kunnen zich daardoor op die plek niet meer voortplanten.

Een ecologisch voorbeeld: waar Reuzenberenklauw massaal optreedt, hadden honderden niet-opdringerige plantensoorten kunnen staan, elk met hun eigen bloeitijd en eigen bloeiwijze. Het bloemaanbod (nectar en stuifmeel) van die

plaagsoort	direct	indirect
braam s.l.	KB,NS,S,VD,VV	O,B
canadese kornoelje	KB,NS,S,VD,VO,VV	O,B
japanse duizendknoop	KB,NS,S,VD,VO,VV	O,B
klimop (horizontale groei)	KB,NS,S,KR,VO,VV	O,B
liesgras	KB,VV,WM	O,B
reuzenbalsemien	KB,NS,S,WL	O,B
reuzenberenklauw	KB,NS,S	O,B
riet	KB,NS,VV,WM	O,B
veelbloemig roosje	KB,NS,S,VV,WM	O,B

direct = soorteffect op standplaats (concurrentietype)
indirect = standplaatseffect op flora en fauna
de mate waarin is afhankelijk van omvang en aantal

direct	
KB	= Korte Bloei (van soort)
KR	= Kiem Remmend (bodem)
NS	= Numeriek Sterk(ambundantie)
S	= Schaduw (onder de soort)
VD	= VerDroging (bovenlaag)
VO	= Voortplanting (meer zaad, wind of water,verspreidt verder)
VV	= Vegetatieve Vermeerdering (wortel,stek,lenticel)
WL	= WegLokken (van bestuivers)
WM	= Wortelmat (ondoordringbaarheid)

indirect
O=Ondergroei verdwijnt (en de variatie daarvan)
B=Bestuivers verdwijnen,en daarvan afhankelijke planten

soorten is langer en diverser dan dat van de berenklauw exoot. Het gevolg is dat insecten die afhankelijk zijn van een bepaalde bloeiwijze om te kunnen foerageren er niet meer terecht kunnen, vroeg en laat vliegende soorten insecten kunnen dat evenmin.
Veel van die inheemse plantensoorten zijn ook waardplanten van insecten: waardplant weg, insectensoort weg. Dit is waarom invasieve exoten de (dierlijke) biodiversiteit verlagen; een complete voedselketen (voedselpiramide) wordt verzwakt door de basis er onder uit te trekken.

Het is geen filosofische (retorische vraag) wie bepaalt of iets een plaagsoort is, en of er sprake is van een actuele of slechts een potentiële dreiging. Van veel soorten is plaaggedrag al meer dan 40 jaar bekend. In de Oecologische flora van Eddy Weeda, uit de jaren ‘80, wordt voor excessen van bepaalde plaagsoorten in bepaalde omstandigheden gewaarschuwd, zowel voor inheemse als niet-inheemse soorten.

Hoe is de aandacht voor plaagsoorten ontstaan?
Overheden (lokaal, regionaal, rijk, EEG) hebben besloten te gaan voor het bevorderen van biodiversiteit (veelsoortigheid). Dat is een opgelegde beheerkeuze. Een waarborg voor die keuze is de de flora en fauna wet, want deze verbiedt verstoring en vernietiging van bestaande flora en fauna. Op het moment dat je een plaag constateert, heb je vanwege deze wet een ontheffing nodig om in te mogen grijpen.

Deze probleemstelling werd opgemerkt door waterschap en hoogheemraadschap, direct na invoering van de flora en faunawet. De wet was te rigide opgesteld, en er viel niet mee te werken. Inmiddels is Europees breed een zwarte lijst opgesteld van invasieve exoten (2016) die een plaag kunnen veroorzaken (primair ten behoeve van preventie). Voor aanpak van die soorten geldt meldingsplicht, en is geen ontheffing meer nodig. Moreel is men verplicht na constatering soorten (op die lijst) in het wild (in Natura 2000 gebieden) uit te roeien, maar er staan nog geen sancties op het niet naleven daarvan.
Inheemse plaagsoorten staan niet op die Unielijst. De Unielijst bevat evenmin alle exoten die in Nederland invasief zijn. Inheemse en exotische plaagsoorten die zich invasief gedragen, en niet op die lijst staan, vergen voor een beheeraanpak nog steeds een aanvraag voor ontheffing (binnen een Natura2000 gebied).

Het gevaarlijkst voor de verspreiding in het wild van plaagsoorten zijn natuurstroken die buiten de Natura 2000 gebieden liggen: bermen van spoorweg en snelweg, plantsoenen, overhoekjes (ruderaal terein), parken, kortom, alle rafelrandjes van de metropool. Want daarvoor lijken geen regels te gelden, is beheer en beheergeld vaak wegbezuinigd, en zijn verantwoordelijken amper aan te wijzen. Alleen het melden van waarnemingen helpt dan nog: blijf signaleren en geef het door.

In een natuurpark, zoals Spoorzicht, heeft melden aan anderen geen nut. Je bent zelf, als werkgroep, terreinbeheerder. Er is niemand anders die het voor je doet. Je kunt de eigenaar (gemeente) erop aanspreken, maar dat is het dan ook wel zo'n beetje.
Intensieve ingrepen vergen tijd om gelden te kunnen vrij maken. Ook bij een gemeente.
Je bent zo een jaar of wat verder, zonder garantie dat het gewenste effect wordt bereikt.

Jan Willem Wertwijn

Canadese kornoelje (Cornus sericea): elke lenticel kan wortelen, Foto Jan Willem Wertwijn

Herfst in het Amsterdamse Bos

Al jaren is het een mooie traditie om in de herfst in het Amsterdamse Bos te gaan 'kijken naar alles wat we tegenkomen'.
Doorgaans zijn dat voornamelijk paddenstoelen, al was het deze keer, op 8 november 2018, een kleine oogst, ongeveer 15 soorten, terwijl er eerder wel 30 werden waargenomen.
Met ons tienen verzamelden we ons bij de boswinkel tegenover de KNNV-fladderiep, in 2004 door de KNNV geschonken ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de afdeling Amsterdam.

Het Amsterdamse Bos werd in 1934 als werkloosheidsproject aangelegd naar het ontwerp van Jakoba Mulder, om te zorgen voor groene frisheid voor de Amsterdammers. Nog maar net is ze, 30 jaar na haar dood, vereerd met een monument in het Beatrixpark.

Al meteen zien we een groepje Langsteelmycena's en verderop komen we er nog veel meer tegen.
Trees let, bij gebrek aan vlinders en libellen, nu vooral op mineerders, die hun gangen 'graven' door bladeren. Ze houdt een beukenblad tegen het licht om dat te laten zien.
Richting het klimbos zien we veel oud hout liggen, één stam met diverse tinten groen mos.

Een aantal keren zien we groepjes Zwavelkopjes. Een takje is helemaal gestippeld met Meniezwammetjes.
Bij een watertje genieten we van de prachtig in herfstkleuren getooide bomen. Er staan enkele aparte Inktzwammen. Een grote oude stronk is bedekt met Paarse korstzwammen. We treffen ook een boomstam met afgesneden Tonderzwammen. Chinezen schijnen die medicinaal te kunnen gebruiken… Er staat hier nogal wat Esdoornopschot, de bladeren met inktvlekkenzwam.
Het gezelschap gaat af en toe uiteen; je hebt doorlopers en anderen die nog wat wijder speuren. Die ontdekken een groepje Witte koraalzwammen. Boven in de bomen horen we een Boomklever roepen en een zwerm Zwarte kraaien vliegt op. Trees vindt een bruin blad met het spoor van een Zigzagbeukenmineerder.

Lieve heer
Bij het Klein Kinderbad wijst Ria Simon ons op één van de Taxussen. Daar valt Taxol uit te winnen, een kankermedicijn. Vaste punten in deze wandeling zijn de Moseik in de middenberm van twee paden, waarvan de eikels in een mosnestje groeien. De eik heeft fijngesneden bladeren. Langs links en rechts mooie kleuren en kale Krentenboompjes komen we op een volgend veld bij de gigantische Tulpenboom, die wellicht al voor 1934 in dit voormalige boerenland stond. Op de stam lopen allemaal Lieveheersbeestjes.

In het struweel bloeien nog Dagkoekoeksbloemen, paars. In een stapel Berkenstammen treffen we een grote hoeveelheid Berkendoders en Elfenbankjes. Verderop nog een Russula. We rusten even voor een boterhammetje op de brug in het zonnetje. Verderop staat een Aalscholver zijn vleugels te drogen.Dan gaan we terug en zien op een dikke tak een heleboel knobbels van de Roestbruine kogelzwam.

Een stok van een hond
Sommige mensen hebben altijd aantrekkingskracht op honden en niet iedereen stelt dat op prijs. Ria wel, al probeert deze hond nu de stok, waarmee Ria loopt af te pakken, maar die verdedigt ze. Toen ze onlangs in haart buurt wandelde werd ze door een hond ‘vereerd’ met de aanbieding van deze stok!

Elfendans
We horen een Grote bonte specht roepen en zien Houtduiven scharrelen in het struweel.Dan worden we verrast door een lange liggende boomstam helemaal bedekt met Elfenbankjes. Hier vieren de Elfen ’s nachts feest, dat kan niet anders. Er zit ook een groepje Glimmerinktzwammen. Ernaast op een andere tak staan Dodemansvingers. We vinden ook nog een tak met een Slijmzwam en het Hoekig schorsschijfje.

Frans van der Feen

Inktzwammetjes; foto Loes van der Feen

Zwavelkopjes; foto Loes van der Feen

Dertig soorten paddenstoelen in de Lange Bretten?

Waar nog een restant van de oude Spaarndammerdijk uitkomt op het fietspad door de Lange Bretten, tegenover de reuze voetbal, die hier de sportvelden markeert, trok een groepje KNNV'ers op de verjaardag van Sinterklaas het geheime paadje in langs de Haarlemmer Trekvaart, waar tot in de tachtiger jaren de eerste spoorlijn van Amsterdam naar Haarlem liep.

Nu is het een eldorado voor paddenstoelen. Christiane Baethcke had er wel 30 verschillende soorten aangetroffen en riep dan ook belangstellenden op om te komen kijken.
Met al die speurneuzen zagen we er tussen het afgevallen geel, groen en bruin gekleurde blad, zelfs nog meer, over de veertig!
1.Paarse korstzwam
2.Suikermycena (zo klein dat je er een loep voor nodig had; als amateur-mycoloog heb je die gewoon altijd bij je)
3.Oorzwammetjes (op een takje)
4.Gestreepte schorsmycena
5.Roodporiehoutzwammen (op een omgevallen boomstam)
6.Draadsteelmycena
7.Bruine trilzwam (voelt lekker vies, constateert Lida)
8.Oranje aderzwam (in de nerven van de omgevallen stam)
9.Lilabruine schorsmycena (zeldzaam!)
10.Gele korstzwam
11.Blauwgrijze schorsmycena

12.Spekzwoerdzwam (op bemoste stam)
13.Helmmycena
14.Fluwelpootje (fraai geelbruin)
15.Bundelmycena (ruikt naar chloor)
16.Klontjestrilzwam (grijs)
17.Donsvoetje (doet zijn naam eer aan)
18.Gordijnzwammetje (ter bescherming hebben deze paddenstoelen eerst een gordijntje, een spinnenwebachtig weefsel tussen hoedrand en steeltop)
19.Geweizwam
20.Zwavelkop
21.Berkenridderzwam
22.Vaalhoed
23.Geringde ridderzwam

We zien een Waterwilg met het voorjaar in z'n hoofd: er zitten al knoppen aan!
24.Gele trilzwam
25.Paarse schijnridderzwam
26.Ziekenhuiskorstzwam (op een takje; zo ruikt-ie ook)
27.Elfenbankjes (met poriën!)
28.Dunsteelsatijnzwam
29.Elfenschermpje
30.(ouwe)Russula
31.Papierzwammetje (ook weer op een takje)
32.Pijpknotszwam (kronkelige variant, oftewel var. contorta)
33.Pijknotszwam (de gewone…)
34.Berkenboleet (met buisjes)
35.Wortelende aardappelbovist
36.Berkenzwam

We lopen langs de trieste verenexplosie van een geplukte duif.
37.Waaierkorstzwam
38.Gewone fopzwam (oudroze)
39.Schotelrussula

Aan deze opsomming ontbreken nog enkele waarnemingen, die nadere bestudering vereisten, maar dit was zowaar al een zeer mooie oogst! Inmiddels heeft de determinatie plaats gevonden, zodat we de lijst kunnen uitbreiden:
40.Witte schorsmycena
41.Geelsnedemycena
42.Heksenschermpje
43.Trechterzwam.

Frans van der Feen

Fluweelpootje; foto Loes van der Feen

Pijpknotszwam var. contorta; foto Loes van der Feen

Papierzwam; foto Loes van der Feen

Biels oude spoorlijn; foto Loes van der Feen

Bruine trilzwam; foto Loes van der Feen

Oorzwammetjes; foto Loes van der Feen

Aan de oevers van De Nieuwe Meer

Al sinds 2000 heeft Gerard Schuitemaker een volkstuin op ‘Ons Buiten’, het park uit 1922 waaromheen de Oeverlanden aan De Nieuwe Meer liggen. Hij kan er dan ook van alles over vertellen en dat deed hij zaterdag 1 december tijdens een rondleiding aan negen belangstellenden.

Gerard vertelde dat De Nieuwe Meer vroeger in verbinding stond met de Haarlemmermeer. Uit De Nieuwe Meer is zand opgegraven voor wegenbouw en de Coentunnel.
In de jaren vijftig is het gebied ontstaan door opgespoten grond uit het Nieuwe meer, ook ter bescherming van de stad. Later werd hier veel puin gestort van afgebroken huizen, o.a. uit de oude Weesperstraat, waardoor veel kalk minnende planten gingen groeien. Er heeft hier zelfs Duizendguldenkruid gebloeid.
In 1986 is er gestopt met puin storten en is het een natuur- en recreatiegebied geworden, waar veel Schietwilgen zijn opgeschoten.Vereniging ‘De Oeverlanden blijven’ ijvert voor het behoud van het gebied, waar men al eens het oog op heeft laten vallen voor woningbouw.

Gerard vertelt dat in het verleden in het gebied nogal wat Fazanten voorkomen, maar sinds de Vos hier is verschenen zijn deze weg. De Wilde eenden trekken dan ook ’s nachts naar het open water. Ook veel Koekoeken kwamen voor en Holenduiven. In het kleine bos aan het begin zingen in het voorjaar Nachtegalen en er heeft een paartje Groene spechten gebroed

Zwemmen in december
Terwijl we in het begin, aan de oever van het water stonden, dook een man De Nieuwe meer in, maar die was er gauw weer uit. Hij had beter een dag kunnen wachten, want de volgende dag was het de warmste 2 december, ooit gemeten, met 13°C. Gerard zegt hier ook wel regelmatig te zwemmen, ’s zomers, maar wel tot in oktober! Het valt trouwens op hoe groen de gewassen nog zijn in deze late herfst.

Andere bomen
Nu de zogenaamde Schietwilgen zo langzamerhand in verval raken, wegens storm omvallen of deze pioniers door watermerkziekte worden aangetast, komen er andere bomen op, zoals Eiken, Essen, Elzen, Berken en Esdoorns. Bramen doen het hier ook heel goed door neerslag van stikstof.

Algen
Schuitemaker wijst in De Nieuwe Meer buizen aan, die men heeft aangebracht tegen algengroei. Overigens houden ze de blauwalg niet tegen, maar daar is Gerard niet bang voor. Er zwemmen ook grote Meervallen hier.

Onklaar anker
We zijn een stukje verder gefietst en stoppen tegenover een watertje aan de achterkant van Ons Buiten, waar Kuifeenden zwemmen, die hier Driehoeksmosselen opduiken. Gerard noemt nog wat bomen uit de wilgenfamilie op die hier voorkomen: Katwilgen, Waterwilgen en Kraakwilgen. Van die laatste kun je goed manden vlechten.
Hij vertelt dat er verderop een botenvereniging is gevestigd, 'Onklaar anker', waar mensen aan hun boten knutselen. Als je er lid van wilt worden moet je verzoek door een ballotagecommissie worden beoordeeld. Een vriend van hem werd afgewezen omdat hij 65 jaar was. Dat pikte die vriend niet en hij won de rechtszaak die hij aanspande. Korte tijd heeft hij er aan zijn boot gesleuteld, maar hij werd gepest, zodat de aardigheid er af was.

Het andere einde
We fietsen door het hele gebied tot aan het andere einde, waar 's zomers een pontje naar het Amsterdamse Bos gaat en Gerard wijst hier ook zieke Essen aan. Uw verslaggever heeft net vanmorgen op het kalenderblaadje van de Tuinscheurkalender gelezen dat tegenwoordig Iepen planten weer in is, nu de iepziekte zo'n beetje overwonnen is.
Er staat hier ook een Bastaardpopulier, heel wat variatie dus. In het grasveld zien we, net als op veel plaatsen in ons land, de blaadjes van de Zachte ooievaarsbek. Die kreeg overal de kans om massaal op te schieten doordat de lange droogte andere gewassen 'kort hield'.

Wilg met watermerkziekte; foto Frans van der Feen

Zachte ooievaarsbek; foto Frans van der Feen

Huis Te Vraag
Excursieleider Schuitemaker heeft aangekondigd deze rondleiding elk kwartaal te herhalen, zodat de ontwikkelingen in ogenschouw genomen kunnen worden. Volgende keer begint hij bij de historische begraafplaats Huis te Vraag, waarover hij heel wat anekdotes kan vertellen. Ik heb ze nu nog niet genoteerd, omdat we ons nu hebben beperkt tot de Oeverlanden.

Frans van der Feen

Gerard vertelt; foto Frans van der Feen

Ons Buiten; foto Frans van der Feen

Excursie- en lezingenprogramma KNNV- afdeling Amsterdam 1e kwartaal en 2e kwartaal 2019

LET OP:
De **KNNV-lezingen** en **vergaderingen** vinden plaats in de kantine van de **Groenvoorziening** van **Gedenkpark (begraafplaats) De Nieuwe Ooster (DNO),**
Ingang Rozenburglaan 5, 1097 GA Amsterdam (dus geen Kruislaan!)
Vanaf de ingang Rozenlaan (achter het hek kan worden geparkeerd) is het ca. 5 minuten lopen naar de kantine.
Vanaf halte Kruislaan/Middenweg tram 9 en bus 15 is het 10-15 minuten lopen.
Vanaf halte Zaaiersweg bus 41 is het 5-7 minuten lopen.
Wij mogen 's avonds van ca. 19.30 uur tot 22.30 uur van deze ruimte gebruik maken voor lezingen en vergaderingen. **Tussen 19.30 en 20.00 uur is het hek geopend, tenzij anders bij de beschrijving van de lezingen is aangegeven. Om 20.00 uur wordt het toegangshek van DNO gesloten!**

Openbaar vervoer: dienstregelingen veranderen per seizoen! Ga tijdig van huis, er kan 10 minuten verschil in de vertrektijd zitten. In het weekend verandert het nummer van de bus hier en daar, kijk even op de bushalte hoe het in elkaar zit. Bij twijfel: bel het openbaar vervoer (0900 9292, € 0.70 per minuut), internet: **www.9292ov.nl**
Alle excursies, lezingen, cursussen, verslagen, foto's en de waarnemingen staan ook op de website van de afdeling, internet: www.knnv.nl/amsterdam
Afkortingen opstappunten:
AS Amstelstation, **CS** is Amsterdam-Centraal Station, **DD** is station Duivendrecht, **SD** is Amsterdam-Sloterdijk, **WTC** is station WTC, parkeerterrein ABN/AMRO.
Hoe bent u verzekerd?
Van verschillende zijden is ons gevraagd of je tijdens een KNNV-activiteit, zoals een excursie, verzekerd bent. Wij hebben dat nagevraagd bij het hoofdbestuur. Daarop kregen wij een uitgebreid antwoord. De essentie zullen we hieronder weergeven.
Landelijk heeft de KNNV een WA-verzekering (wettelijke aansprakelijkheid) afgesloten. Deze geldt alleen voor KNNV-leden tijdens KNNV-activiteiten. Donateurs en introducés zijn dus niet verzekerd. Ook de reis van huis naar de KNNV-activiteit en terug is niet verzekerd. Het is dus van belang zelf voor een goede WA- verzekering te zorgen. De KNNV-verzekering is vooral een vangnet, voor als de eigen verzekering ontbreekt, of niet toereikend is.
Klaas Kaag, KNNV afd. Den Helder, overgenomen uit Op de Kop 2005, nr. 3.

Zondag 10 februari 2019 – NB : in het vorige Blaadje (18-3) staat deze excursie abusievelijk aangekondigd voor zaterdag 9 februari 2019. Bezoek aan Hortus Botanicus o.l.v. Gerard Schuitemaker

We starten om 13.00 uur bezoek. De Hortus Botanicus Plantage heeft een grote collectie Kaapse planten. De succulentenkas is opnieuw ingericht. Wellicht is er een thema-tentoonstelling. Graag opgeven bij Gerard. Bij voldoende deelname gaan we met een groepskaart. Entree voor eigen rekening. Voor aanmelden excursie mail of bel Gerard Schuitenmaker: gangbaar-37@hetnet.nl of 020 6164759

Zaterdag 16 februari 2019 Lezing: over Madagaskar door Jan Timmer en Arend Wakker Plaats : Kantine DNO, aanvang 20.00 uur.

Jan Timmer en Arend Wakker hebben in september 2017 een avontuurlijke reis gemaakt van een maand in Madagaskar. Op deze avond laten ze de KNNV meegenieten.

Madagaskar is door haar formaat, geïsoleerde ligging en variatie, bijna een continent op zich. Het heeft een zeer diverse flora en fauna, waar je iedere keer verbaasd staat hoe zich hier zoiets heeft kunnen ontwikkelen. Als Darwin in plaats van de Galapagos eilanden op Madagaskar was terechtgekomen, dan zou de kans best groot zijn geweest dat zijn evolutie theorie bedacht was op basis van lemuren of vanga's i.p.v. Darwinvinken.

Madagaskar is niet alleen erg uitgestrekt maar ook heel divers, regenwoud, allerlei droge bossen, savanne en halfwoestijn komen er allemaal voor, maar liggen ook allemaal heel geïsoleerd ten opzichte van elkaar. Hierdoor bestaat het eiland Madagaskar ecologische gezien eigenlijk uit een groot aantal eilandjes. Hetgeen een enorme radiatie aan soorten tot gevolg had. Voeg hierbij een tamelijk gebrekkige infrastructuur en vaak moeilijk bereisbaar terrein en je hebt een land waar nog echt wat te ontdekken valt. Madagaskar is een van de zeer weinige landen waar de afgelopen tien jaar nieuwe vogels, zoogdieren en reptielen zijn ontdekt. De reis ging voor een deel door bekende natuurgebieden, maar ook naar zeer afgelegen, weinig bezochte streken. Dit leverde een aantal zeer bijzondere waarnemingen van nauwelijks bekende en soms pas heel recent ontdekte plant- en diersoorten op. Diverse zeldzame lemuren. Veel bijzondere vogels, maar ook reptielen, zoals bijvoorbeeld allerlei kameleons, van een paar centimeter tot meer dan een halve meter. Gekko's die eruit zien als een verdord blad en luizen die we voor korstmossen hielden. En natuurlijk de baobab bomen met hun geweldige formaat en uniek uiterlijk.

Natuurlijk laten we jullie een deel van onze schat zien. De planten en dieren waren soms zo bizar dat we moeite hadden om zelfs maar te denken aan determinatie.

Natuurbehoud is ook een onderwerp apart. Het grootste probleem is dat grote stukken land semipermanent in brand staan. Oplossingen zijn eenvoudig te verzinnen maar moeilijk toe te passen.
De ontmoetingen met de bevolking komt natuurlijk ook aan de beurt. Het was vooral het aspect wat de reis tot een onvergetelijke, indrukwekkende , ongewisse, avontuurlijke en soms komische onderneming maakte. De armoe, de voorouder verering, de vele talen en de enorme afstanden over slechte wegen, dit alles maakte de reis voor ons heel bijzonder.

Vrijdag 22 februari 2019 Sneeuwklokjesexcursie in het Amsterdamse Bos o.l.v. Ria Simon
Vorig jaar moest deze wandeling geheel onverwacht worden verschoven naar een andere datum vanwege het onverwacht koude winterweer met felle NO-wind, met gevoelstemperaturen van min 10-15 graden C. Daarom doen we hem dit voorjaar opnieuw.
In het Amsterdamse Bos groeit op verscheidene plekken Gewoon sneeuwklokje, op enkele plekken zelfs massaal. Deze plekken willen we bezoeken. Wanneer in het vroege voorjaar deze pretentieloze lenteboden massaal hun bloemen tonen onder het nog bladerloze geboomte proeven we in Het Bos een stinsensfeer. Vele tientallen jaren geleden werden kleine aantallen bollen uitgeplant door bollenkwekers. Op de voedselrijke kleigrond en de inmiddels humeuze strooisellaag zijn deze kleine aantallen uitgegroeid tot vele honderdduizenden exemplaren die voor een prachtig bolletjesbos zorgen. We verzamelen om 10.00 uur op de hoek van de Amsterdamseweg / Oude Karselaan in Amstelveen, dit is dichtbij de banpaal bij Park de Braak en het van Leergebouw. Vanhier lopen we naar de sneeuwklokken. Daar onze wandeling gedeeltelijk over ruiterpaden gaat wordt daarvoor geschikt schoeisel aanbevolen. Onderweg kijken we naar alles wat bloeit en ons verder boeit. Het zal een ruime halve dag excursie worden.
OV: van Amsterdam RNet bussen 347 of 357, uitstappen halte Kruiskerk, Amstelveen. Vanhier in westelijke richting lopen via de Charlotte van Montpensierlaan en Nieuwe Karselaan naar Amsterdamseweg / Oude Karselaan (= ca. 10 min.).

Zaterdag 2 maart 2019 Winter-fiets/wandelexcursie Noordelijke oeverlande Nieuwe Meer en begraafplaats Huis te Vraag o.l.v. Gerard Schuitemaker
We bezoeken de bijzondere begraafplaats aan het Jaagpad bij de Oeverlanden. Het bezoek zal ongeveer een uur duren. We zullen enkele bijzondere graven bekijken. De begraafplaats is al geruime tijd gesloten. Aansluitend nemen we de fiets naar de Oeverlanden om daar enkele plaatsen te bekijken. Neem uw fiets en veldkijker mee ! We zullen de eerste vogels zien die terug zijn uit Zuid-Europa en

Afrika. Einde van de excursie ongeveer 16.00 uur.
Startpunt van de excursie : 13.00 uur verzamelen we op de hoek Rijnsburgstraat en Spijtellaantje.
Graag uw opgave door deelname bij mij : tel. 020-6164759 – 06.82206607, email : gangbaar-37@hetnet.nl

Zaterdag 9 maart 2019 Jaarlijkse Algemene ledenvergadering en na de pauze het onderdeel 'Leden voor leden' Plaats : Kantine DNO, aanvang 20.00 uur.
'Leden voor leden' gaan we dit jaar iets anders aanpakken dan andere jaren. We willen meer mensen betrekken. Daarom vragen we mensen die iets leuks hebben meegemaakt in de natuur, iets bijzonders hebben gezien of iets bijzonders hebben gedaan daar een presentatie over te houden, van minimaal 5 tot maximaal 15 minuten. Alles mag, zolang het maar betrekking heeft op de natuur. In het bijzonder, maar dat is geen vereiste, de natuur in de omgeving. Ten behoeve van de presentaties zijn laptop en beamer aanwezig. Presentaties die van laptop of beamer gebruik maken, dienen te worden aangeleverd op usb-stick. Voor deelnemers hebben we een aardigheidje in petto. Opgeven bij : Geert Timmermans (t) 0641821601 (e) harmat4@xs4all.nl

Vrijdag 22 maart 2019 Stinsenplantenexcursie Haarlemmer Hout e.o. en de tuin van het Provincie Huis o.l.v. Ria Simon en Hein Koningen
We kijken speciaal naar de bos- en de weidegeelster. Het is een hele dag-excursie, lunch, water en kijker mee.
OV: vertrek bus 80 (ri Zandvoort) van busstation Elandsgracht 10.01 uur, uitstappen halte 'Tempelierstraat', Haarlem, ongeveer 10.40 uur en daar verzamelen.

Dinsdag 2 april 2019 Openingsavond PlantenWerkGroep KNNV Amsterdam en Floron Groot-Amsterdam o.l.v. Peter Wetzels
Programma
19.30 Zaal open
20.00 Peter Wetzels : Inleiding & Vooruitblik PWG/FLORON 2019
20.15 Hanneke Waller : Impressies van Floron-excursies van 2018
21.00 Pauze voor koffie en thee
21.15 Peter Wetzels : Veranderende verspreiding van algemene soorten
22.00 Sluiting

Vrijdag 5 april 2019 Bezoek aan de Tuin van Kapitein Rommel te Castricum o.l.v. Ria Simon
Bezoek van ongeveer een halve dag en eventueel daarna nog naar het Huis van Hilde met archeologische vondsten. Lunch en drinken meenemen. OV: trein Amsterdam CS 9.39 uur (ri Alkmaar/Den Helder), station Sloterdijk 9.45 uur. We verzamelen in de hal van station Castricum.

Zaterdag 6 april 2019 Lezing weidevogels door Jos Brouwer Plaats : Kantine DNO, aanvang 20.00 uur
Op 20 april staat de weidevogelexcursie naar Marken op het programma, waar we nu de 'grote 4' nog kunnen zien : Kievit, Grutto, Tureluur en Scholekster en met wat geluk ook wat kleinere vogels die zich veel in de wei ophouden, als graspieper, gele kwikstaart en veldleeuwerik. Deze lezing zal gaan over de achtergronden van de afname van de weidevogels, de pogingen om deze te remmen en waarom het tot op heden niet gelukt is het tij te keren. Hierbij komen ook aan de orde het agrarisch natuurbeheer, de subsidieregelingen voor de landbouw en andere politieke achtergronden. Verder zal Jos iets vertellen over het Deltaplan Biodiversiteitsherstel en over wat we daarvan kunnen verwachten voor de weidevogels

Zaterdag 13 april 2019 Vroege vogel fiets-excursie naar Diemerpark en Vijfhoek o.l.v. Tobias Woldendorp .
Vorig jaar moest hij vanwege een ongeplande, maar verdiende vakantie verstek laten gaan, maar dit jaar is Tobias er weer bij. We verzamelen voor deze vroege fiets-excursie om 05.30 uur aan de voet van de Nesciobrug, IJburgzijde. Nu al aangeven wat we allemaal kunnen verwachten is door het afgelopen bizarre halfjaar met zijn excessen in warmte en droogte bijna niet te doen (zie redactioneel). Naast fietsen lopen we een klein stuk in een drassig terrein (Cettizanger). Aanmelden is niet nodig. Het mobiele nummer van Tobias is wel handig, dus als je iets te laat bent, bel 06 52143646.

Donderdag 18 april 2019 Jaarlijkse stinsenplanten-excursie in het Dr. Jac.P. Thijssepark, Amstelveen o.l.v. Ria Simon
Lunch en drinken en niet te vergeten loep mee. OV : te bereiken met bus 347 of 357 vanaf busstation Elandsgracht, uitstappen halte 'Graaf Florislaan', Amstelveen – vandaar is het ongeveer 12 minuten lopen naar het verzamelpunt hoek Amsterdamseweg/Prins Bernhardlaan, Amstelveen, vanwaar we om 10.30 uur starten.

Zaterdag 20 april 2019 Weidevogelexcursie Marken o.l.v. Jos Brouwer en Carla Kuit.

We beginnen deze excursie met een bezoek aan Wim Terlouw, een boer die meedoet met een programma voor de bescherming van weidevogels. Marken is nog een relatief goed weidevogelgebied en vanaf de dijk kunnen we de vogels bekijken zonder ze te verstoren. In de tweede helft van april kunnen de kieviten al jongen hebben. Voor de andere weidevogels is dat nog wat vroeg. De excursie wordt geleid door Jos Brouwer en Carla Kuit, beide actief in de weidevogelbescherming. Er komen twee telescopen mee, een voor de langere en een voor de minder lange excursiedeelnemers.

Door de komst van de Noord-Zuidlijn vertrekken er geen bussen meer van het Centraal Station naar Marken. Wel vanaf station Noord. De dienstregeling voor april ziet er zo uit :

Vertrek : Vanaf metrostation Amsterdam Centraal om 10.09 uur met lijn 52
Aankomst : Station Noord om 10.20
Vertrek : Station Noord 10.27 met bus 315
Aankomst : Marken, uitstappen halte Kerkbuurt om 10.53

N.B. Dit is de dienstregeling die ons in december is opgegeven. U doet er goed aan deze nog even te verifiëren. Degenen die graag op de fiets willen komen doen dit samen met Gerard Schuitemaker. Verzamelen om 9.15 uur, vertrek 9.30 uur op het punt waar de Insulindeweg overgaat in de Zuiderzeeweg. In dit geval graag opgeven bij Gerard Schuitemaker telefoon : 06-82206607.We beginnen een beetje laat. Met mooi weer zullen we langer op Marken blijven. Neem dus eten en drinken mee. Aan het eind van de excursie is er gelegenheid om nog wat na te praten in de plaatselijke horeca al dan niet met appeltaart.

Zondag 28 april 2019 Streepexcursie Schaep en Burgh kilometerhok 137-474 o.l.v. Peter Wetzels

We verzamelen om 10.30 bij de ingang van het bezoekerscentrum Gooi en Vechtstreek van Natuurmonumenten Boekesteyn, Noordeinde 54B, 's Graveland.
De excursie duurt tot 16.00. Koffie/thee pauze in café-restaurant Brambergen naast het bezoekerscentrum. We bezoeken de landgoederen Schaep en Burgh en Bantam. In het vroege voorjaar zijn leuke bosplanten aan te treffen. Aan de noordkant van het hok is er nog wat bebouwing van de Melkmeent.De streepexcursie is ook voor beginners. Determineren wordt geoefend met een flora (Heukels of Eggelte). Aanmelders krijgen een lijst toegestuurd met de soorten die vanaf 1990 gevonden zijn. Aanmelden (niet verplicht) bij en informatie van Peter Wetzels kan met een mail naar floronamsterdam@gmail.com. Zet in de titel Aanmelding Schaep en Burgh.

Zaterdag 4 mei 2019 Reptielen zoeken op de Zuiderheide wandelexcursie o.l.v. Edo Goverse & Geert Timmermans
Hoe staat het er voor met de hagedissen en slangen op de Zuiderheide? In een ver verleden werden hier adder, gladde slang en zandhagedis gevonden. Momenteel alleen levendbarende hagedis, hazelworm en ringslang. De Zuiderheide is een heidegebied tussen Laren en Hilversum. Het gebied strekt zich uit van het Sint Janskerkhof richting de Eemvallei. Het gebied is archeologisch en geologisch belangrijk. Het gebied is in beheer bij het Goois Natuurreservaat. We starten om 13.00 uur. De precieze verzamelplek wordt bij het aanmelden bekend gemaakt. Er is plek voor 20 personen. Deelnemers dienen zich per email (harmat4@xs4all.nl) aan te melden. Onder slechte omstandigheden (regen) kunnen de excursieleiders besluiten om de excursie niet door te laten gaan.

Zaterdag 11 mei 2019 Stinsenplantenexcursie Bloemendaalse Bos en Thijsse's Hof te Bloemendaal o.l.v. Ria Simon
Er is een grote variatie aan stinsenplanten , struiken en vogels. Ook een bezoekerscentrum,. Het bos is bekend om de vele bosanemonen. Het is een hele dagexcursie dus lunch, drinken en loep maar ook kijker mee.
OV: Amsterdam CS, 9.11 uur Sprinter ri Beverwijk/Heemskerk, A'dam Sloterdijk 9.16 uur. We verzamelen na aankomst van de Sprinter bij de uitgang van het station Bloemendaal. Vanaf hier lopen we naar ons startpunt bij het Bloemendaalse Bos.

Zondag 12 mei 2019 Streepexcursie Ransdorp kilometerhok 128-489 Excursieleider Peter Wetzels.
We verzamelen 0m 10.30 aan de voet van de kerktoren. De excursie duurt tot 16.00. Koffie/thee pauze in Hotel-Café de Zwaan. Een oud klein dorp midden in het veenweidegebied.
De streepexcursie is ook voor beginners. Determineren wordt geoefend met een flora (Heukels of Eggelte). Aanmelders krijgen een lijst toegestuurd met de soorten die vanaf 1990 gevonden zijn. Aanmelden (niet verplicht) bij en informatie van Peter Wetzels kan met een mail naar floronamsterdam@gmail.com. Zet in de titel Aanmelding Ransdorp.

Dinsdag 14 mei 2019 Nachtegalen en blauwborsten luisteren in de Brettenzone, fietsexcurside o.l.v. Evert Pellenkoft (& Geert Timmermans)
Ook dit jaar weer een nachtegalen-excursie door dit 's avonds stille natuurgebied. We fietsen door de Brettenzone en eindigen weer op station Sloterdijk. Onderweg luisteren we naar de Nachtegaal, Blauwborst, Sprinkhaanrietzanger. Misschien

horen we de Rugstreeppad en Veenmol. Nachtegalen zijn beroemd om hun mooie zang en in de Brettenzone is dit prachtig te horen. De zang bestaat uit een serie herhaalde, losse tonen die worden afgewisseld met krachtige rollers en trillers. Speciaal op stille avonden of nachten in het voorjaar is deze zang zeer indrukwekkend en soms tot op een kilometer afstand te horen. Start : 0m 19.30 uur van het Orlyplein (is voorplein) van NS-station Sloterdijk, A'dam.

NB De Gierzwaluwwerkgroep houdt een zevental vrijdagavond gierzwaluwexcursies op verschillende locaties in Amsterdam, telkens in een ander deel van de stad. De excursies zijn fietsexcursies en staan onderstaand vermeld op datum tussen de andere excursies.

Vrijdag 17 mei 2019 Gierzwaluwexcursie Oud West o.l.v. Gerard Schuitemaker
Het is een fietsexcursie, die verschillende locaties aandoet – verrekijker meenemen. Start: 20.30 uur 1e Helmerstraat 106 (bij grote plataan).

Zondag 26 mei 2019 Streepexcursie Ouderkerk aan de Amstel kilometerhok 121-478 o.l.v. Peter Wetzels
Verzamelen om 10.30 op het pleintje voor de supermarkt Plus, Dorpsstraat 23 (Coördinaten of WGS84). De excursie duurt tot 16.00 uur. Koffie/thee pauze op een van de vele terrassen in het dorp. Een oude dorpskern, het groengebied Elzenhove en de oevers van de Amstel bevatten een breed palet aan biotopen. De streepexcursie is ook voor beginners. Determineren wordt geoefend met een flora (Heukels of Eggelte). Aanmelders krijgen een lijst toegestuurd met de soorten die vanaf 1990 gevonden zijn. Aanmelden (niet verplicht) bij en informatie van Peter Wetzels kan met een mail naar floronamsterdam@gmail.com. Zet in de titel Aanmelden Ouderkerk.

Vrijdag 7 juni 2019 Gierzwaluwexcursie De Pijp o.l.v. Thea Dammen
Het is een fietsexcursie, die verschillende locaties aandoet – verrekijker meenemen. Start: 20.30 uur Daniel Stalpaertstr 4

Zaterdag 8 juni 2019 Algemene 22e Inventarisatiedag o.l.v. Geert Timmermans Voor meer informatie zie Blaadje 2019-2.

Maandag (!) 10 juni 2019 Streepexcursie Broek in Waterland kilometerhok 128-494 Excursieleider Peter Wetzels.
We verzamelen om 10.30 voor warenhuis Ploeger, Nieuwland 23. De excursie

duurt tot 16.00. Koffie/thee pauze in Cafetaria de Rob. Een oud dorp midden in het veenweidegebied.
De streepexcursie is ook voor beginners. Determineren wordt geoefend met een flora (Heukels of Eggelte). Aanmelders krijgen een lijst toegestuurd met de soorten die vanaf 1990 gevonden zijn. Aanmelden (niet verplicht) bij en informatie van Peter Wetzeld kan met een mail naar floronamsterdam@gmail.com. Zet in de titel Broek in Waterland.

Vrijdag 14 juni 2019 Gierzwaluwexcursie De Pijp o.l.v. Frans Levelt
Het is een fietsexcursie, die verschillende locaties aandoet – verrekijker meenemen. Start: 20.30 uur Hygiëaplein1

Zaterdag 15 juni 2019 Busexcursie naar een kloosterboerderij bij Sellingen en het Bargerveen o.l.v. Gerard Schuitemaker.
De bus vertrekt vanuit Station Zuid om 8.00 en dan een stop bij Sloterdijk om 8.20 uur. En rijdt megt een tussenstop naar Kloosboerderij Bleijendaal in Groningen. Wij zijn hier rond 11.00 uur. Er wordt hier biologisch een potstalsysteem uitgeoefend. De koeien lopen in en uit, worden gemolken als zij zelf naar de installatie gaan; de dieren kunnen zich laten masseren door een massagerobot. Zij leven samen met tientallen boerenzwaluwen die overal hun nesten hebben en vluchten mussen die de graanresten eten. Wij krijgen een korte uitleg en rondleiding. De varkens lopen vrij rond en kunnen een modderbad nemen.
De uitoefening van deze boerderij is een aanklacht tegen de huidige veeteelt in ons land. Er is een winkel aanwezig. Vervolgens gaat het naar het Bargerveen in het oosten van Drente We worden ontvangen, na de sanitaire stop volgt een inleiding over dit gebied. We gaan met de gids mee het veengebied in en nemen een route door het echte hoogveen dat niet voor publiek toegankelijk is. De wandeling duurt ongeveer twee uur en kan onderweg worden afgebroken. U ziet hier de vegetatie die hoort bij hoogvenen. Drenthe was een nat gebied met moerassen, hoogveen en heidevelden. De grauwe klauwier broedt er en we kunnen boomvalken zien die op libellen jagen.
De huidige trend is het aanleggen van waterberging in deze provincie. Dit leidt tot de vorming van nieuwe natuurontwikkeling bij Hoogeveen, uitbreiding van de Drentse A en nieuwe projecten ten oosten van Glimmen.
De kosten komen wat hoger uit. Leden 37,50 en introducés 42,50.
Opgave bij Lida den Ouden, 020-6412761
Mail: lidadenouden@hetnet.nl Aanmelding definitief bij de ontvangst van de deelnameprijs op NL91INGB0003506096 t.n.v. KNNV afd. Amsterdam. Vermeld busexcursie 15 juni.

Vooraankondiging excursies voor Blaadje 2-2019

Vrijdag 21 juni 2019 Roeiexcursie op Botshol, Waverveen o.l.v. Jan Simons

Vrijdag 21 juni 2019 Gierzwaluwexcursie Postjesbuurt o.l.v. Margreet Bloemers

Zaterdag 22 juni 2019 Plantenexcursie Kennemermeergebied, IJmuiden o.l.v. Hein Koningen.

Zondag 23 juni 2019 Excursie Cruijsbergen Koeienmeent en Laegieskamp. Excursileider Peter Wetzels.

Vrijdag 28 juni 2019 Gierzwaluwexcursie De Jordaan o.l.v. Evert Pellenkoft

Zaterdag 29 juni 2019 Excursie, in de vorm van een dagwandeling, over de ZW-punt van Texel o.l.v. Jan Simons

Vrijdag 5 juli 2019 Gierzwaluwexcursie Nieuw West o.l.v. Koen Wonders

Zaterdag 6 juli 2019 Excursie, in de vorm van een dagwandeling, langs het Visserspad o.l.v. Ria Simon

Vrijdag 12 juli 2019 Gierzwaluwexcursie Westelijke Eilanden o.l.v. Gert de Jong

Biologieboeken aangeboden

Biologieboeken op allerlei gebied, zowel dure als goedkopere, zowat te geef aangeboden. Voor contact:
H. Kole
Trompetboomhof 2
1112 GH Diemen
kolehetty-t@telfort.nl
mobiel: 06-19257902

KNNV, afdeling Amsterdam (opgericht 26 januari 1901)

De afdeling Amsterdam van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) is de oudste veldbiologische vereniging van Nederland.

De afdeling Amsterdam (www.knnv.nl/amsterdam) heeft als doelen: natuurbeleving, natuurstudie en natuurbescherming en heeft zes werkgroepen op het gebied van planten, paddenstoelen, insecten en vissen, amfibieën en reptielen. Dat wil niet zeggen dat er geen belangstelling is voor zoogdieren, bomen, heesters of beerdiertjes. Sommige leden beschikken over veel, andere over weinig kennis van de natuur. Allen zijn verenigd door hun nieuwsgierigheid en belangstelling voor de natuur.

De afdeling organiseert verschillende activiteiten zoals lezingen, cursussen, inventarisaties, hele- of halve dagexcursies naar 'groene' gebieden in en om Amsterdam en busexcursies naar natuurgebieden in bijvoorbeeld Friesland of Limburg.

Per jaar ontvangen de leden vier keer 'Blaadje', het blad van de afdeling Amsterdam en viermaal 'Natura', het landelijke KNNV-blad. De afdelingsleden kunnen gebruik maken van de faciliteiten van de landelijke KNNV (www.knnv.nl) zoals landelijke werkgroepen, mee doen aan natuurreizen en natuurkampen in binnen- en buitenland en hebben korting op de boeken van de KNNV-uitgeverij.

IK MELD MIJ AAN ALS LID VAN DE KNNV, AFDELING AMSTERDAM
lidmaatschap:lid / huisgenoot (doorhalen wat niet van toepassing is)

naam	m/v
geboortedatum	
adres	
postcode & woonplaats	
telefoonnummer	
E-mail	

Voor een lidmaatschap betaalt u €32,50 per jaar. Een Huisgenootlid betaalt €12,50 per jaar. Jeugdlidmaatschap tot 26 jaar : €17,50 per jaar. IBAN No: NL91 INGB 0003506096, t.n.v. KNNV-
Amsterdam

Het lidmaatschap van de KNNV, afdeling Amsterdam houdt tevens het lidmaatschap in van de landelijke KNNV. U krijgt daardoor mede een abonnement op het blad Natura.
datum ..... handtekening .....
Opsturen aan: Paul van Deursen, Albatrospad 60 1021 TR Amsterdam 020 6855047

U kunt natuurlijk ook lid worden via de website: www.knnv.nl/amsterdam/

Afzender:
LEDENADMINISTRATIE AMSTERDAM
Albatrospad 60
1021 TR Amsterdam

DRUKWERK

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

postnl